

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Białymstoku**

Białystok, dnia 5 września 2011 r.

**Pani
Iwona Elżbieta Andrzejewska
Dyrektor Ośrodka Adopcyjno-Opiekuńczego
w Białymstoku**

LBI-4101-05-04/2011
P/11/092

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Białymstoku przeprowadziła w Ośrodku Adopcyjno-Opiekuńczym (zwanym dalej „Ośrodkiem”) kontrolę funkcjonowania i współdziałania z innymi instytucjami na rzecz powrotu dzieci do wychowania w rodzinie.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawiono w protokole podpisanym w dniu 29 lipca 2011 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ust. 1 ustawy o NIK, przekazuje Pani Dyrektor niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych uchybień, funkcjonowanie Ośrodka.

Ocena pozytywna kontrolowanej działalności wynika z:

- prawidłowej organizacji Ośrodka,
- skutecznego działania na rzecz kierowania dzieci do przysposobienia,
- należytego przygotowywania rodzin do przysposobienia dziecka,
- poprawnej współpracy z placówkami opiekuńczo- wychowawczymi (zwanymi dalej „placówkami”) oraz sądem na rzecz przysposobienia.

Stwierdzone uchybienia dotyczyły:

- niepozyskania informacji o prawomocnych orzeczeniach sądu dotyczących przysposobień dzieci (w 29 przypadkach spośród 35 badanych), w celu ich wprowadzenia we wskazany w § 13 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 30 września

¹ Dz. U. z 2007r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

2005 r. w sprawie ośrodków adopcyjno-opiekuńczych² terminie (7 dni od uprawomocnienia się orzeczenia) do wojewódzkiego banku danych (WBD) i przekazania do centralnego banku danych (CBD);

- wydawania niezgodnych z wzorem, ustalonym w załączniku do rozporządzenia, zaświadczeń kwalifikacyjnych dla osób, które ukończyły szkolenie dla kandydatów na rodziców adopcyjnych.
1. Ośrodek był przygotowany organizacyjnie i merytorycznie do wykonywania zadań³, zatrudniając dwóch pedagogów (2 etaty) i trzech psychologów (2,25 etatu), posiadających kwalifikacje wymagane rozporządzeniem Ministra Polityki Społecznej z dnia 6 października 2004 r. w sprawie podmiotów uprawnionych do zakładania i prowadzenia niepublicznych ośrodków adopcyjno-opiekuńczych oraz stażu pracy i kwalifikacji wymaganych od osób zatrudnionych w publicznych i niepublicznych ośrodkach adopcyjno-opiekuńczych, a także warunków lokalowych, jakim powinny dysponować te ośrodki⁴.

Zgodnie z decyzją Wojewody Podlaskiego, Ośrodek prowadził *Wojewódzki bank danych o dzieciach oczekujących na zastępcze środowisko rodzinne*, w którym w latach 2008-2010 zamieścił informacje o 202 dzieciach oczekujących na zastępcze środowisko rodzinne z terenu województwa podlaskiego. Dane te nie były jednak uaktualniane w terminie siedmiu dni od zaistnienia sytuacji określonych w § 13 powołanego rozporządzenia, gdyż w 29 przypadkach przysposobienia dziecka (82,8% badanych spraw) nie dysponowano informacjami o efektach przysposobienia. Przyczyną tego stanu, był brak obowiązku prawnego w zakresie niezwłocznego przekazywania tych informacji Ośrodkowi prowadzącemu WBD oraz brak formalnych działań w celu pozyskania tych informacji we współpracy z placówkami opiekuńczo-wychowawczymi.

2. Ośrodek podejmował skuteczne działania mające na celu znalezienie dziecku zastępczego środowiska rodzinnego. W latach 2008 – 2010, zgodnie z trybem ustalonym rozporządzeniu oao, w 90 rodzinach adopcyjnych umieszczono łącznie 116 dzieci, w tym 72 dzieci w rodzinach polskich i 44 w rodzinach zagranicznych oraz utworzono 13 niespokrewnionych rodzin zastępczych, w tym 4 rodziny zawodowe, w którym umieszczono 15 dzieci.

² Dz. U. Nr 205, poz. 1701 ze zm.

³ Uchwała nr LVIII/701/06 Rady Miejskiej Białegostoku z dnia 26 czerwca 2006 r. w sprawie nadania statutu Ośrodkowi Adopcyjno-Opiekuńczemu w Białymstoku (zmieniona uchwałą Nr LVII/737/10 z dnia 24 czerwca 2010r.) zgodnie z powołanym rozporządzeniem oraz statutem nadanym w 2006 r. uchwałą Rady Miejskiej.

⁴ Dz. U. Nr 226, poz. 2293

Działania te podejmowano po uzyskaniu opinii *Zespołów do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka* funkcjonujących w placówkach opiekuńczo – wychowawczych. Dzieci z uregulowaną sytuacją prawną i pozytywną opinią o potrzebie znalezienia zastępczego środowiska rodzinnego, we wszystkich przypadkach, po sporządzeniu diagnozy psychologiczno-pedagogicznej Ośrodek kwalifikował do adopcji. Kandydatom na rodziców adopcyjnych udzielano pomocy w wypełnieniu wniosku oraz w skompletowaniu niezbędnych dokumentów wymaganych w procesie przysposobienia.

Prawidłowo realizowano zadania w zakresie przygotowywania rodzin do przysposobienia dziecka. W tym celu prowadzono wymagane szkolenia, w których uczestniczyło 61 rodzin adopcyjnych, 14 niespokrewnionych rodzin zastępczych oraz 121 rodzin spokrewnionych, wydając im zaświadczenia kwalifikacyjne na drukach niezgodnych z wzorem ustalonym w załączniku do rozporządzenia w sprawie ośrodków adopcyjno-opiekuńczych. W trakcie kontroli Pani Dyrektor wprowadziła druki zaświadczeń kwalifikacyjnych zgodne z powołanym wzorem.

Ośrodek współpracował z rodzinami zastępczymi, rodzinami adopcyjnymi oraz biologicznymi (których dzieci przebywały w rodzinach zastępczych) w zakresie opieki nad dzieckiem i jego wychowaniem oraz wspierał rodziny w wykonywaniu przez nie funkcji opiekuńczo wychowawczych. W latach 2008-2010 pracownicy Ośrodka udzielili łącznie 1168 porad, przeprowadzali także wywiady środowiskowe, badania psychologiczno-pedagogiczne oraz sporządzali diagnozę sytuacji rodzinnej. W Ośrodku funkcjonowała także grupa wsparcia dla rodziców adopcyjnych, opiekunów zastępczych i rodziców biologicznych, w ramach której odbyło się 36 spotkań w grupach od 8 do 33 osób.

3. W realizacji zadań aktywnie współpracowano z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Rodzinie w Białymstoku, placówkami opiekuńczo-wychowawczymi w Białymstoku, a także z terenu powiatu białostockiego i hajnowskiego. W ramach tej współpracy pracownicy Ośrodka uczestniczyli w posiedzeniach stałych zespołów ds. oceny sytuacji dziecka w placówkach, zdiagnozowali 37 środowisk rodzinnych oraz opracowali 125 opinii psychologiczno-pedagogicznych do adopcji.
4. Zgłoszone przez Ośrodek potrzeby finansowe były w całości zabezpieczone z budżetu miasta Białegostoku. Otrzymane w badanym okresie środki w łącznej kwocie 1.363,2 tys. zł zostały wykorzystane w 89,6% na wynagrodzenia pracownicze. W latach 2008-2009 zgodnie z przeznaczeniem wykorzystano także dwie dotacje w łącznej kwocie 13.000 zł przyznane na realizację programów: *Kampania społeczna - Podarujmy*

im rodzinny dom oraz Edukacyjne wspieranie zawodowych rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka-opieka nad dzieckiem krzywdzonym i wykorzystywanym seksualnie.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o podjęcie działań, we współpracy z placówkami opiekuńczo-wychowawczymi, umożliwiających pozyskiwanie na bieżąco danych o dokonanych przysposobieniach dzieci, w celu przekazywania informacji do wojewódzkich i centralnego banku danych, w terminie określonym w § 13 rozporządzenia w sprawie ośrodków adopcyjno-opiekuńczych.

* * *

Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, zwraca się do Pani Dyrektor o przedstawienie w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wniosku lub o działaniach podjętych w celu realizacji wniosku lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia przysługuje Pani prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK w Białymstoku umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosku zawartych w tym wystąpieniu. W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o której wyżej mowa, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.

DYREKTOR DELEGATURY
Najwyższej Izby Kontroli
z up.
Agata Katarzyna Ciupa
WICEDYREKTOR